

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Üldkohus
PRESSITEADE nr 140/20
Luxembourg, 18. november 2020

Kohtuotsus (kohtuasi T-814/20)
Lietuvos geležinkeliai AB vs. komisjon

Üldkohus jätab muutmata Euroopa Komisjoni otsuse, milles on tuvastatud Leedu riikliku raudtee-ettevõtja turgu valitseva seisundi kuritarvitamine Leedu raudteekaubaveo turul

Sellele ettevõtjale kõnealuse rikkumise eest määratud trahvi vähendatakse siiski 27 873 000 eurolt 20 068 650 euroni

Leedu riiklik raudtee-ettevõtja Lietuvos geležinkeliai AB („LG“) on ühtaegu nii raudteetaristuettevõtja kui ka raudteeveo teenuste osutaja Leedus. Viimases rollis sõlmis LG 1999. aastal kaubanduslepingu ettevõtjaga Orlen Lietuva AB („Orlen“), kes on Poola ettevõtjale PKN Orlen SA kuuluv Leedu naftaettevõtja, et osutada talle raudteeveo teenuseid Leedu territooriumil. See kokkulepe puudutas eelkõige naftatoodete vedu Orlenile kuuluvast olulisest rafineerimistehasest, mis asub Bugeniais Leedu loodeosas Läti piiri lähedal, Leedu Klaipėda sadamaterminali suunas nende toodete eksportimiseks Lääne-Euroopasse.

LG ja Orlen vahel 2008. aastal tekkinud vaidluse järel lepingu esemeks olevate raudteeveo teenuste kasutustasude üle kavandas Orlen suunata oma Klaipėdast väljuva mereeksporditegevuse ümber Riia ja Ventspils sadamaterminalidesse Lätis ning selles kontekstis usaldada oma Bugeniai rafineerimistehases toodetud toodete veo Läti riiklikule raudtee-ettevõtjale Latvijas dzelzceļš („LDZ“). Oma kauba eksportimiseks Läti sadamaterminalide suunas kavatses Orlen kasutada raudteeliini rafineerimistehasest Rengēni Lätis („lühimarsruut“) ehk liini, mida ta oli selle ajani kasutanud Läti ja Eesti turgude teenindamiseks.

Lühimarsruudil raudtee mõnekümne meetri deformeerumise tõttu peatas LG raudteetaristuettevõtjana 2. septembril 2008 liikluse selle marsruudi 19 km pikkusel lõigul („vaidlusalune raudtee“). Alates 3. oktoobrist 2008 alustas LG vaidlusaluse raudtee täieliku lammutamisega, mis lõpetati enne 2008. aasta oktoobrikuu lõppu.

Järgnevalt, arvestades, et LG-l ei olnud lähiajal kavatsust vaidlusalust raudteed remontida, pidi Orlen loobuma oma plaanist kasutada LDZ teenuseid¹.

Orleni esitatud kaebuse alusel järeldas komisjon 2 oktoobri 2017. aasta otsusega, et LG kuritarvitas vaidlusalust raudteed likvideerides oma turgu valitsevat seisundit Leedu raudteetaristuettevõtjana, kuna ta takistas sellega LDZ-l siseneda naftatoodete Orleni rafineerimistehasest Klaipėda, Riia ja Ventspils sadamaterminalidesse raudteeveo turule („asjaomane turg“). Selle rikkumise eest määras komisjon LG-le 27 873 000 euro suuruse trahvi ja kohustas teda lõpetama liidu konkurentsioiguse rikkumise.

LG esitas komisjoni otsuse peale Euroopa Liidu Üldkohtule hagi.

Tänases kohtuotsuses märgib Üldkohus kõigepealt, et turgu valitseva seisundiga Leedu raudteetaristuettevõtjana on LG kohustatud nii liidu õiguse kui ka riigisisese õiguse alusel võimaldama juurdepääsu avalikule raudteetaristule ning tagama selle taristu hea tehnilise seisukorra, kindla ja katkematu raudteeliikluse ning **raudteeliikluse häirete korral võtma kõik**

¹ Kohtuistungil kinnitasid LG ja LDZ siiski, et lõpuks alustati vaidlusaluse raudtee rekonstrueerimise töid ja need pidid lõppema 2019. aasta detsembris ning et raudtee pidi liiklusele uuesti avatama 2020. aasta veebruari lõpuks.

vajalikud meetmed tavapärase olukorra taastamiseks. Lisaks on sel ettevõtjal raudteetaristu haldamise turul turgu valitsev seisund, mis tuleneb endisest seaduslikust monopolist, ning ta ei ole investeerinud Leedu riigile kuuluvasse raudteevõrku.

Selles kontekstis leiab Üldkohus, et kõnealust tegevust, st vaidlusaluse raudtee likvideerimist, **ei saa hinnata lähtuvalt väljakujunenud kohtupraktikast, mis käsitleb keeldumist võimaldada kasutada olulist taristut** ja milles on kehtestatud kõrgem künnis tegevuse kuritarvitava laadi järeldamiseks, kui see, mida kohaldati vaidlustatud otsuses. Nimelt **tuleb sellist tegevust analüüsida tegevusena, mis võib takistada turule sisenemist, muutes juurdepääsu viimasele raskemaks, ja tuua seega kaasa konkurentsivastase väljatõrjuva mõju.**

Üldkohus nõustub seejärel, et **LG ei suutnud tõendada, et pärast deformeerumise ilmnemist vaidlusalusel raudteel ja kogu selle raudtee seisukorra üksikasjalikku hindamist oli see seisukorras, mis põhjendas selle viivitamatut täielikku likvideerimist.** Selles osas märgib Üldkohus, et komisjon leidis õigesti, et probleemid, mis puudutavad vaidlusaluse raudtee 1,6 kilomeetrit 19-st, ei saanud põhjendada selle täielikku ja viivitamatut likvideerimist. Igal juhul pani kohaldatav õiguslik raamistik LG-le **lisaks kohustusele tagada oma raudteevõrgus liikluse ohutus ka kohustuse minimeerida raudteevõrgu häireid ning parandada raudteevõrgu toimivust.**

Mis puudutab LG argumenti, mille kohaselt vaidlusaluse raudtee täielik ja viivitamatu likvideerimine, millele järgneb selle täielik ja viivitamatu rekonstrueerimine, mida LG väidab olevat esialgu kavandanud, oli majanduslikult kasulik, kui teha esialgne remont, millele järgneb kogu raudtee täielik, kuid etapiti rekonstrueerimine, siis tuvastab Üldkohus, et kuna **LG-i ei olnud veel rekonstrueerimistöde alustamiseks vajalikku rahastamist** ning ta ei olnud järginud selliste tööde tegemiseks tavapäraseid ettevalmistavaid etappe, **ei olnud tal mingit põhjust vaidlusalust raudteed kiirustades likvideerida.** Samuti ei teinud komisjon hindamisviga, kui ta leidis, et raudtee likvideerimine juba enne renoveerimistöde algust **kujutab raudtee sektoris äärmiselt ebatavalist tegevust.**

Lisaks nõustub Üldkohus, et kuna LG-i oli turgu valitsev seisund nii taristuettevõtjana kui ka asjaomasel turul, oli tal eriline kohustus hoiduda oma tegevusega kahjustamast tõhusat ja moonutamata konkurentsi sellel turul. Seega oleks LG pidanud vaidlusaluse raudtee deformeerumisele lahenduse valimisel võtma arvesse seda vastutust ja hoiduma välistamast võimalust vaidlusalune raudtee lähiajal taas kasutusele võtta. Siiski ei võtnud LG kogu vaidlusalust raudteed likvideerides arvesse seda vastutust, kuna tema tegevus muutis asjaomasele turule sisenemise raskemaks.

Vaidlusaluse raudtee likvideerimise mõju kohta LDZ võimalusele vedada Orleni mereekspordiks mõeldud naftatooteid rafineerimistehasest Läti sadamaterminalide suunas märgib Üldkohus, et asjaolu, et LDZ peab Leedus kasutama pikemat ja sagedamini läbitavat marsruuti kui lühimarsruudi Leedu osa, tähendas talle suuremat rongiliinide konfliktide riski, ebakindlust täiendavate raudteeteenuste kvaliteedi ja hinna suhtes ning turule tulemise teabe ja läbipaistvuse puudumisega seotud riske ning seetõttu **suuremat sõltuvust Leedu raudteetaristuettevõtjast.** Lisaks märgib üldkohus, et 2008. ja 2009. aastal olid Orleni naftatoodete veo kulud Läti sadamaterminalidesse suunduvatel pikkadel marsruutidel suuremad kui Klaipėdasse suunduval marsruudil. Järelikult ei saa komisjonile ette heita mingit hindamisviga järelduse tegemisel, et **Läti sadamaterminalidesse suunduvad pikad marsruudid ei olnud Klaipėdasse suunduva marsruudiga võrreldes konkurentsivõimelised.**

Neil tingimustel **jätab Üldkohus LG hagi sisuliselt tervikuna rahuldamata.**

Oma täieliku pädevuse kasutamisel trahvide määramise valdkonnas peab Üldkohus siiski vajalikuks rikkumise raskust ja kestust arvestades **vähendada LG-le määratud trahvi summat 27 873 000 eurolt 20 068 650 eurole.**

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavastegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjasse puutuv institutsioon peab täitma õiguslünka, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127